

Kadernota 2019-2022

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Samenvatting en Leeswijzer	4
3. Technische uitgangspunten en maartcirculaire.....	6
4. De programma's.....	9
5. Bijlage 1: begrippen- en afkortingen lijst.....	31

1. Voorwoord

Met veel genoegen bieden wij u de kadernota 2019 – 2022 aan. Hierin wordt de basis gelegd voor de meerjarenbegroting 2019-2022 die in november 2018 door uw raad wordt vastgesteld. Het proces van de kadernota 2019 is gestart in januari, met onder andere een raadsinformatiebijeenkomst in maart waarin de raad input heeft kunnen geven voor wat betreft de wensen nieuw beleid. Daarnaast zijn door het college en de ambtelijke organisatie de benodigde en gewenste ontwikkelingen geschetst en zijn de financieel-technische parameters in beeld gebracht.

De raadsinformatiebijeenkomst met betrekking tot de kadernota vond plaats met de oude gemeenteraad. Inmiddels is er na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe raadsperiode aangebroken en is een nieuw college aan de slag gegaan. De kadernota borduurt daarmee voort op reeds eerder gesignaleerde ontwikkelingen, maar houdt daarnaast óók rekening met de bestuurlijke wensen en ambities van de nieuwe coalitie. Een van de ambities is om te komen tot één programma voor het Sociaal Domein. Met deze kadernota wordt daarop voor gesorteerd. In aanloop naar de begroting zal de programma-indeling tegen het licht gehouden worden en aangepast.

Na de financieel zware jaren tijdens de economische crisis zijn de financiën in de recente jaren weer positiever. Het financieel meerjarenperspectief is gunstig en biedt ruimte voor ontwikkeling en ambities. Zorgvuldigheid en een doelmatige besteding van de middelen blijft echter het adagium. In de Maartcirculaire –verwerkt in deze kadernota – is een aantal richtingen aangegeven waar gemeenten komende jaren op zullen moeten gaan acteren en bij de Meicirculaire verwachten we dat dit zijn beslag gaat krijgen. De uitkomsten van de Meicirculaire zijn bij de vaststelling van de kadernota door het college echter nog niet bekend en worden zoals gebruikelijk, indien de Meicirculaire tijdig beschikbaar is, als een addendum bij de kadernota aangeboden.

In het vervolgproces wordt de kadernota verder uitgewerkt tot de begroting. Daarnaast zal het coalitieakkoord - dat in de vergadering van 18 juni in uw raad wordt behandeld – zijn beslag krijgen in de nieuwe begroting. Uitgangspunt daarbij is en blijft een sluitend meerjaren perspectief

15 mei 2018

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Heeze-Leende

De burgemeester

De secretaris

2. Samenvatting en Leeswijzer

Beleidsmatige ontwikkelingen

Voor de beleidsmatige ontwikkelingen verwijzen we naar de toelichtingen bij de diverse programma's en thema's in hoofdstuk 4 van deze kadernota. De verplichte BBV-indicatoren actualiseren we bij het opstellen van de begroting 2019-2022. De eerder door u aanvullend vast gestelde indicatoren actualiseren we nu alvast bij de kadernota en zijn bij de beleidsmatige ontwikkelingen per programma opgenomen.

Financieel

De kadernota 2019-2022 start vanuit de programmabegroting 2018-2022. Allereerst corrigeren we de beschikbare begrotingsruimte met de besluiten welke door uw Raad zijn genomen in de periode na het vaststellen van de begroting 2018-2021. Dat leidt tot een geactualiseerd financieel kader. Vervolgens voegen we de jaarschijf 2022 toe, welke we gelijkstellen aan jaarschijf 2021 en passen we de index toe. Ons uitgangspunt is een sluitende begroting 2019-2022.

Na verwerking van de eerder genomen besluiten, de voorgestelde index, de nieuwe beleidswensen, (negatieve) ruimte in bestaand beleid en (wettelijke) onontkoombare ontwikkelingen zijn we blij u te kunnen melden dat we onze jaarschijven structureel sluitend krijgen. Samenvattend ziet het beeld er als volgt uit:

Actueel financieel kader (bedragen * 1.000)	Exploitatie			
	2019	2020	2021	2022
Saldi volgens 2e bestuursrapportage 2017 / programmabegroting 2018 - 2021	-584 V	-849 V	-874 V	-874 V
effect amendement begroting 2018	10 N	9 N	9 N	9 N
netto saldo o.b.v. begroting incl. amendement	-574 V	-840 V	-865 V	-865 V
Reeds genomen raadsbesluiten (tm april)				
Structurele doorwerkingen 2e bestuursrapportage 2017 naar programmabegroting 2018 - 2021	-5 V	-5 V	-5 V	-5 V
Netto resultaat septembercirculaire	-19 V	-10 V	-1 V	-1 V
voorstel doorontwikkeling organisatie (raad 5 mrt 2018)	20 N	20 N	20 N	20 N
Actueel financieel kader (o.b.v. besluiten tm maart 2018)	-578 V	-835 V	-851 V	-851 V
Ontwikkelingen Kadernota 2019				
Actueel financieel kader	-578 V	-835 V	-851 V	-851 V
Effect technische richtlijnen	17 N	34 N	51 N	244 N
Effect maartcirculaire	-168 V	-311 V	-417 V	-691 V
Effect wettelijke en onvermijdbare ontwikkelingen	165 N	153 N	72 N	72 N
Effect wensen nieuw beleid	330 N	310 N	335 N	425 N
Effect ruimte bestaand beleid	116 N	96 N	92 N	89 N
Geprognosticeerde meerjarenraming	-118 V	-553 V	-718 V	-712 V

We vinden we het belangrijk om u een aantal ontwikkelingen te schetsen die nog spelen. De maartcirculaire is recentelijk verschenen, deze geeft een vertaling van de financiële gevolgen van het regeerakkoord en de programmastart van het Interbestuurlijkprogramma (IBP). De voorjaarsbesluitvorming van het Rijk vindt momenteel plaats, zoals gebruikelijk worden de gemeenten hierover pas via de meicirculaire geïnformeerd. De meicirculaire is van invloed op de omvang en de verdeling van het gemeentefonds en dat leidt ertoe dat we er zeker van kunnen zijn dat de informatie uit deze maartcirculaire in mei zal worden bijgesteld. De impact hiervan is momenteel nog niet duidelijk en deze zullen we u, indien deze tijdig beschikbaar is, via een Addendum op de kadernota 2019-2022 beschikbaar stellen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 3 komt een aantal technische uitgangspunten voor het opstellen van de programma begroting 2019-2022 aan de orde en gaan we dieper in op de boodschap van de maartcirculaire 2018. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de programma's. Per programma worden alleen de thema's toegelicht waarin belangrijke ontwikkelingen te melden zijn, die relevant zijn voor de raad. In de algemene omschrijving zijn deze **vet** gedrukt. Daarnaast wordt de stand van zaken van de projecten toegelicht met een doorkijk naar 2019. Elk programma bevat tot slot een financieel overzicht waarin wensen nieuw beleid, (negatieve) ruimte in bestaand beleid en (wettelijke) onontkoombare ontwikkelingen financieel meerjarig zijn vertaald.

3. Technische uitgangspunten en maartcirculaire

Technische uitgangspunten

Afgelopen periode hebben we verkend welke gegevens beschikbaar zijn om te komen tot een voorstel voor de technisch te hanteren richtlijnen. Deze verkenning levert ons de volgende gegevens op:

Overzicht indices	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
AU maart 2018	loon/prijs gecombineerd	1,90%	2,70%	2,60%	2,40%	2,40%
MEV 2018	loon	2,70%				
	prijs	1,40%				
AU december 2017	Meldt hogere loon-prijsmutatie op basis van index Nationale bestedingen, zonder uitsplitsing loon - prijs	1,90%	2,70%	2,60%	2,30%	n.b.
AU september 2017	Geeft alleen ontwikkeling BBP, gebaseerd op MEV 2018	1,60%	1,60%	1,80%	1,90%	1,90%
AU mei 2017	prijs	1,60%				
	loon	2,40%				
	bbp (2021 technisch geëxtrapoleerd; 2022 geen gegevens)	1,40%	1,70%	1,60%	1,70%	n.b.

AU = algemene uitkering. MEV = macro economische verkenning

De macro-economische verkenning (MEV) 2018 dateert van september 2017 en is het laatste beschikbare gegeven dat een splitsing weergeeft tussen loon- en prijsindex voor het jaar 2018. Vervolgens geeft de decembercirculaire 2017 en de maartcirculaire 2018 een indicatie van de gecombineerde loon-prijsindex op basis van de nationale bestedingen.

Op basis van deze verkenning stellen we u voor de in de begroting 2018 -2021 toegepaste richtlijnen ook voor de jaarschijf 2022 toe te passen en 2018-2021 niet te herzien met andere indices, met 1 uitzondering: de indexatie op de professionele instellingen. De lasten van de professionele instellingen bestaan voornamelijk uit personele lasten. Op basis van de aanvragen voor 2018 blijkt dan ook dat de toegepast index van 1% te laag is. We stellen voor deze te verhogen voor 2019-2022 naar 2%. Dit sluit ook aan bij het beeld dat uit de beschikkingen van 2018 naar voren komt.

Dat betekent dat we u dus voorstellen om voor de loonstijging vooralsnog 2,5% structureel te hanteren. Bij de opbouw van de begroting 2019-2022 bezien we of op basis van de dan beschikbare gegevens een herziening hiervan noodzakelijk is. We adviseren u dan ook om het begrotingssaldo niet volledig in te zetten voor inhoudelijke wensen, maar een deel beschikbaar te houden voor een eventuele verdere stijging van de looncomponent.

We komen tot het volgende voorstel voor hanteren van de indices:

voorstel toepassing indices	2018	2019	2020	2021	2022
Loonstijging	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
prijsstijging materiele niet duurzame goederen en diensten	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
prijsstijging professionele instellingen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
prijsstijging overige kostencategorieën	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
prijsstijging overige subsidies en bijdragen	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
huurlasten nieuwbouwscholen (contractbasis)	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%

Maartcirculaire

De maartcirculaire schetst een positief beeld omtrent de budgettaire ruimte voor de komende jaren. Belangrijk is om in ogenschouw te nemen dat de op het eerste oog forse toename van middelen ook weer door ons ingezet dient te worden voor een aantal opgaven waar we de komende jaren voor komen te staan en die afgesproken zijn binnen het interbestuurlijke programma (IBP). We gaan dan ook behoedzaam om met de op het eerste gezicht forse toename van onze middelen.

Interbestuurlijk programma

Het kabinet Rutte III staat voor een aantal urgente maatschappelijke opgaven met een wederzijdse afhankelijkheid tussen de verschillende overheidslagen. De vervlechting tussen die opgaven vraagt om samenwerking. Het opereren als één overheid draagt bij aan het vertrouwen van de burger. Daarom hebben op 14 februari 2018 het kabinet, VNG, IPO en Unie van Waterschappen een zgn. InterBestuurlijk Programma afgesproken, genaamd 'Samen meer bereiken'. De overheidslagen werken samen op basis van gelijkwaardig partnerschap. Er zijn 10 gezamenlijke opgaven

1. Samen aan de slag voor het klimaat
2. Toekomstbestendig wonen
3. Regionale economie als versneller
4. Naar een vitaal platteland
5. Merkbaar beter in het sociaal domein
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen
7. Nederland en migrant voorbereid
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving
9. Passende financiële verhoudingen
10. Overkoepelde thema's

Binnen de financiële uitgangspunten is afgesproken dat alle overheden zich financieel inzetten voor de opgaven in dit programma en dat de rijksoverheid hiertoe op diverse wijze middelen beschikbaar stelt. Het rijk stelt middelen beschikbaar via:

- Het accres van het gemeentefonds
- Enveloppen die het rijk vult via een decentralisatie uitkering

De gemeenten zullen een beroep kunnen doen op de decentralisatie uitkering, maar zullen een cofinancieringsbijdrage moeten leveren (vanuit extra accres dat beschikbaar is gesteld). Tevens zullen de gemeenten dus de extra budgettaire ruimte vanuit het accres in moeten zetten om te komen tot de realisatie van de afgesproken opgaven.

Daarnaast heeft de VNG zich bij het sluiten van het IBP sterk gemaakt voor het instellen van een 'stropenpot'. Er zijn teveel gemeenten die tekort komen op het sociaal domein, vooral door vermeende verdeelstoornissen bij de Jeugdzorg. De rijksoverheid herkent zich hier niet in, maar is akkoord gegaan om de discussie voor eens en altijd af te sluiten de afspraak is dat er voor het jaar 2018 een pot van € 200 miljoen, die het ministerie VWS en de gezamenlijke gemeenten ieder voor de helft voeden. De leden van de VNG moeten hier nog wel akkoord mee gaan, dat wordt geagendeerd op de ALV van juni 2018. Daardoor zal pas bij de septembercirculaire 2018 hiervan een financiële vertaling worden gegeven. Het aandeel van de gemeenten ad in totaal €100 miljoen wordt uitgenomen uit het gemeentefonds, iedere gemeente betaalt naar rato mee door een verlaging van de uitkeringsfactor. Rijk en gemeenten storten vervolgens de middelen in een decentralisatie-uitkering. Waarop daarna de gemeenten een beroep op kunnen doen. De verdeling van het bedrag van € 200 miljoen zal worden aangeleverd door de VNG. Het ontwikkelen van objectieve criteria hiervoor is nog een forse opgave.

Sociaal domein

In de circulaire worden een aantal onderwerpen vermeld, die vallen binnen het sociaal domein, waarvoor bedragen aan het gemeentefonds worden toegevoegd

1. Abonnementstarief Wmo, verwerkt in deze maartcirculaire
2. Verlagen eigen bijdrage beschermd wonen, vertaling in de septembercirculaire 2018
3. Creëren van 20.000 extra beschutte werkplekken, vertaling in de septembercirculaire 2018

De vertaling van het abonnementstarief loopt via de onderliggende objectieve verdeelmodellen. Belangrijke kanttekening hierbij is dat slechts de helft van het abonnementstarief wordt gecompenseerd.

Verwachte bijstelling op BCF en vanwege onderuitputting

We verwachten een negatieve bijstelling bij de meicirculaire (lagere rijksuitgaven dan verwacht in de septembercirculaire 2017 leiden tot een lager accres, waarvan de afrekening volgt bij de meicirculaire 2018) en we verwachten een verlagen van het BCF plafond.

Het totaalbeeld van de effecten van de maartcirculaire kunnen we als volgt schetsen:

Mutaties maart circulaire (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Algemene uitkering	-704 V	-1.222 V	-1.628 V	-2.376 V
Wmo	-180 V	-182 V	-172 V	-175 V
Participatie	0 V	0 V	0 V	2 N
<i>Toename uitkering</i>	-884 V	-1.404 V	-1.800 V	-2.549 V
budget wmo 2015	180 N	182 N	172 N	175 N
budget wmo 2007	26 N	26 N	26 N	26 N
GR Ergon bijdrage (participatie)				-2 V
<i>Aanpassen lasten budgetten i.v.m. taakmutaties</i>	206 N	208 N	198 N	199 N
Per saldo toename uitkering	-678 V	-1.196 V	-1.602 V	-2.350 V
Reserveren voor IBP-doelen	448 N	813 N	1.113 N	1.529 N
<u>Reserveringen voor verwachte correcties</u>				
bijstellen plafond BCF-BTW	0 V	10 N	10 N	67 N
correctie onderuitputting	62 N	62 N	62 N	63 N
Netto effect	-168 V	-311 V	-417 V	-691 V

De bijstellingen op Jeugd, Wmo en Participatie vertalen op basis van een bestendige gedragslijn één op één door op de beleidsmatige budgetten. De toename van het accres die gelieerd is aan de IBP-doelen reserveren we vooralsnog voor de verdere uitwerking hiervan. We zien dan per saldo nog een voordelig effect op het begrotingssaldo. Het Rijk reserveert deze ruimte, en zelfs nog iets meer binnen het accres voor de loon- en prijsontwikkelingen. Tot en met 2021 hebben wij reeds structureel al de loon- en prijsindex verwerkt op basis van de door uw Raad vastgestelde uitgangspunten, zoals geschetst bij de technische uitgangspunten. We voegen hier jaarschijf 2022 aan toe en corrigeren de index op de gesubsidieerde instellingen. Als de prijs- en loonstijgingen in een later stadium eventueel wordt bijgesteld, dan gaat dit ten laste van het begrotingssaldo van de gemeente.

4. De programma's

In dit hoofdstuk staan de beleidsontwikkelingen binnen de programma's centraal. De programma's en thema's waar sprake is van ontwikkelingen worden onderstaand vermeld per thema. Uitzondering hierop vormt de ontwikkelingen binnen het sociaal domein op de 3D's. Deze lichten we integraal toe voorafgaand aan de beleidstoelichtingen per thema, de huidige versnippering over de programma's 2 (jeugd), 3 (wmo) en 5 (participatie) leidt namelijk niet tot het gewenste inzicht en de gewenste sturing. We stellen dan ook voor om vanaf de begroting 2019 te werken met één sociaal domein programma en daartoe de budgetten te ontschotten en dit in opmars naar de begroting 2019 verder te integreren.

3D's : Wmo, Jeugdwet en Participatiewet

Ontwikkelingen 3D's

Beleidsplan Sociaal Domein

De huidige beleidsplannen Wmo en Jeugd lopen van 2015-2019. W&I heeft verschillende beleidsplannen met een verschillende looptijd (o.a. Participatiewet en schuldhulpverlening). Voor de nieuwe 4-jarige beleidsperiode (2019-2023) willen we gaan werken met een geïntegreerd beleidsplan Sociaal Domein Heeze-Leende. Bij de start van de 3 decentralisaties (3 D's) in 2015 (de transitie) hebben we ervoor gekozen om in eerste instantie te werken vanuit de drie aparte domeinen: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. In de beleidsplannen Wmo en Jeugd 2015-2019 is al wel sprake van een geïntegreerde 3D visie en uitgangspunten. Hierbij zijn naast de Participatiewet ook andere onderdelen van W en I meegenomen. In de transformatiefase en in de uitvoering zijn we steeds meer gaan samenwerken. Voor de nieuwe beleidsperiode willen we dit bestendigen door het opstellen van een geïntegreerd beleidsplan Sociaal Domein. We willen daarvoor de gezamenlijke 3D visie en uitgangspunten uit de huidige beleidsplannen actualiseren. Daarnaast zijn er thema's/taken die we nu al in A2 verband uitvoeren en die ook als zodanig worden opgenomen in het nieuwe beleidsplan. De uitvoering van het beleid zal zoveel mogelijk lokaal worden vorm gegeven. Het huidige Beleidsplan Lokaal Gezondheidsbeleid is met 2 jaar verlengd tot 2019. Omdat er veel raakvlakken liggen met de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet/WW en I zal het lokaal gezondheidsbeleid geïntegreerd worden in het nieuwe beleidsplan Sociaal Domein.

Preventie

In de beleidsplannen Wmo en Jeugd 2015-2019 wordt al aangegeven dat de nieuwe Wmo en Jeugdwet vragen om een zwaardere inzet op signalering en preventie. Ook in het kader van de Participatiewet en andere beleidsterreinen van W&I speelt preventie een grote rol. Als vragen/problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en opgepakt dan voorkomen we dat deze uitmonden in complexere problematiek met alle gevolgen van dien. We zijn in de afgelopen jaren met de invoering van de 3 decentralisaties onvoldoende toegekomen aan de preventie-aanpak. De komende jaren willen we hier meer op gaan inzetten door behoeften en signalen op te halen bij inwoners en diverse partners zoals kinderopvang, consultatiebureau, scholen, (sport) verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Op basis van deze behoeften en signalen volgen concrete acties, specifiek gericht op de lokale situatie van Heeze-Leende. Met een preventieve aanpak willen we bereiken dat mensen zoveel mogelijk dichtbij, in het eigen gezin en in de eigen leefomgeving, worden geholpen en willen we voorkomen dat een beroep moet worden gedaan op de duurdere maatwerkvoorzieningen. Het lokaal gezondheidsbeleid sluit hier goed bij aan. Een goede gezondheid en/of gezondheidsbeleving draagt bij aan maatschappelijk welzijn, veiligheid en participatie. Essentieel hiervoor is dat burgers het vermogen hebben om zich, ook vanuit een kwetsbare gezondheidspositie, aan te passen en de eigen regie te voeren.

Burgerinitiatieven

Binnen het Sociaal Domein zien we veel initiatieven ontstaan vanuit burgers. Denk hierbij aan de zorgcoöperatie Leende, de zorgwerkgroep Sterksel, de dorpsondersteuners in Leenderstrip en Hulpdienst St. Maarten en de wijk- en buurtverenigingen. Ook vanuit het jongerenwerk ontstaan initiatieven zoals de Social Creative Cloud en een bmx-baantje voor de jeugd. Burgerinitiatieven laten

zien wat er speelt in een dorp/buurt. Met de inzet van veel vrijwilligers wordt een scala aan activiteiten en diensten aangeboden. Het ondersteunen en faciliteren van dergelijke initiatieven past goed in ons beleid dat gericht is op versterken van eigen kracht en informele netwerken en het investeren in het voorliggend veld. Het is voor de gemeente een uitdaging om deze initiatieven te wel te ondersteunen/faciliteren, maar niet over te gaan tot sturen. Veel van deze initiatieven ontvangen al een eenmalige of jaarlijkse subsidie via ons subsidiebeleid. Om nieuwe burgerinitiatieven een kans te geven en burgers te stimuleren om ideeën aan te dragen willen we vanaf 2019 gaan werken met een experimenteerpot burgerinitiatieven sociaal domein.

inkoop/subsidie

Het maken van afspraken met uitvoeringsorganisaties die deelnemen aan het Sociaal Team vraagt steeds meer flexibiliteit. In de praktijk lopen we regelmatig aan tegen de beperking van een subsidierelatie. In 2019 willen we onderzoeken wat de voor- en nadelen zijn van het omzetten van de subsidierelatie naar een inkooprelatie.

Vanuit de Wmo, maar eveneens bij Jeugd, blijft het belangrijk om de wijze waarop de inkoop wordt gerealiseerd te blijven monitoren. In 2019 zal naar alle waarschijnlijk een nieuwe aanbesteding plaats gaan vinden inzake begeleiding 18+ (dagbesteding, begeleiding, kortdurend verblijf), hierbij zal aandacht zijn voor of er extra producten gewenst zijn en de kwaliteitseisen. De voorbereidingen (evaluatie huidige inkoop) vinden in 2018/begin 2019 plaats.

Tevens zal in 2019 een nieuwe aanbesteding plaats gaan vinden voor het vervoer (regiotaxi), hierbij zullen de ervaringen vanuit de regionale pilot innovatie mobiliteitsvraagstukken meegenomen worden.

Participatie

Beschut werken

Sinds 1 januari 2017 is beschut werken als verplichting opgenomen in de Participatiewet. Het aantal te plaatsen personen stijgt in de komende jaren, maar tot nu toe zijn slechts de definitieve aantallen 2017 (1) en 2018 (2) door het Rijk bekend gemaakt. Voor 2019 is het zeer voorlopige aantal van 3 bekend gemaakt. Voor de kadernota gaan we – voorzichtigheidshalve – uit van structureel 3 personen. De begeleidingskosten voor 3 personen op beschut werk blijft binnen het beschikbare budget van €40.000.

Re-integratie

Uit een nadere analyse van het klantenbestand blijkt dat een steeds groter deel van het klantenbestand statushouder is. Tevens hebben we te maken met een relatief nieuwe doelgroep die afhankelijk is van een loonkostensubsidie voor een plaats op de arbeidsmarkt. Dit vraagt om een andere toeleiding naar participatie / betaalde arbeid en vertaalt zich op een andere manier financieel.

Statushouders

Vanaf 2018 is gestart met het plan 'participatie statushouders'. Om de begeleiding aan statushouders te intensiveren, wordt een beroep gedaan op de extra middelen 'verhoogde asielinstroom'. Omdat de meeste (nieuwe) activiteiten in 2018 en 2019 worden uitgevoerd wordt voorgesteld om de extra middelen die de gemeente vanuit het bestuursakkoord ontving in 2017 bij het bestemmen van het rekeningsaldo 2017 te storten in de reserve sociaal domein en de middelen in te zetten in 2018 en 2019. Om statushouders naar arbeid te begeleiden in 2019 doen wij een beroep op de beschikbare middelen 'verhoogde asielinstroom' ad. €53.000. De activatie en re-integratie van deze groep statushouders gaat in overleg met het sociaal team. Door gebruik te maken van de beschikbare middelen 'verhoogde asielinstroom' wordt er geen claim gelegd op het begrotingsaldo.

Arbeidsmakelaar

Vanuit de kadernota 2018 is de dekking voor de arbeidsmakelaar structureel gedekt. De pilot arbeidsmakelaar is hiermee structureel voortgezet. De arbeidsmakelaar bemiddelt personen met een uitkering richting een betaalde baan, een taalstage (statushouders) of een werkervaringsplaats.

Participatiebedrijf - uitvoering Loonkostensubsidies

Het Participatiebedrijf krijgt gestalte als organisatie voor de uitvoering van de Participatiewet. Daarmee geven we invulling aan de oproep van de gemeenteraad om hiervoor optimaal gebruik te maken van de meerwaarde van Ergon (onderdeel van GRWRE). We zetten extra in op loonkostensubsidie als instrument om mensen -naar vermogen- maximaal aan het werk te helpen. De uitvoering van deze regeling is regeltechnisch en arbeidsintensief en daarom regionaal ondergebracht bij het

Participatiebedrijf (onderdeel van GRWRE). De kosten hiervan zijn nog niet definitief i.v.m. het nog te nemen Raadsbesluit over de gemeentelijke bijdrage aan de GRWRE over 2019 e.v.. Voor 2018 is de raad akkoord gegaan met de bijdrage in de begeleidingskosten loonkostensubsidies van €63.000. Een definitief besluit over 2019 e.v. volgt (voorgestelde bedragen 2019: €96.000, 2020: €126.000, 2021: €159.000).

Inkomensafhankelijke regeling

In 2019 wordt onderzocht of invoering van één systematiek voor inkomensafhankelijke regelingen haalbaar is. Het doel hiervan is te komen tot een centrale en rechtvaardige inkomensondersteuning en laagdrempelige toegang voor inwoners. Onderzocht wordt of de draagkrachtberekening toegepast kan worden voor alle inkomensafhankelijke regelingen. Het voordeel van dit principe is het tegengaan van stapeling van kosten (anti-cumulatie), het gelijk trekken van de berekeningssystematiek van inkomen en het wijzen van inwoners op andere tegemoetkoming waar hij/zij voor in aanmerking komt.

Financieel adviseur sociaal domein

Met de overheveling van de nieuwe taken binnen het sociaal domein is de druk niet alleen toegenomen op beleid en uitvoering, maar ook op het gebied van financieel advies. Naast de advisering op de programma's Opgroeien, Meedoen en Participatie vraagt de accountantscontrole, de verantwoording van de zorgaanbieders en de toename van het aantal subsidierelaties extra inzet op financieel gebied. Er is de afgelopen jaren een discrepantie ontstaan tussen de financiële werkzaamheden, die de nieuwe taken vragen en de vaste formatie financieel advies, die nog steeds gebaseerd is op de periode vóór de transitie. Voor 2018 en 2019 brengen we de extra kosten ten laste van het budget binnen het sociaal domein. Vanaf 2020 wordt structureel extra budget gevraagd. De financiële vertaling hiervan treft u nu nog aan onder programma 2.

Programma 1: Fundament

Algemene Omschrijving

Het programma Fundament omvat de thema's:

1. Bestuur
2. Samenwerking
3. Openbare orde en veiligheid
4. **Dienstverlening**
5. **Burgerzaken**
6. *Vervallen m.i.v. begroting 2018*
7. Dorpsraden

1.4 Dienstverlening

A. Wat willen we bereiken?

De gemeentelijke organisatie moet een goede, betaalbare en betrouwbare partner zijn voor haar inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven. Wij willen actief stimuleren het werkelijk mogelijk maken en daar ook daadwerkelijk op toezien, dat onze gemeentelijke organisatie meer vraaggericht, resultaatgericht, klantgericht, integraal en kostenbewust gaat werken

B. Ontwikkelingen 2019

Gastvrouwen

De functie Gastvrouw/Gastheer draagt bij aan een gastvrije en warme ontvangst van onze inwoners en aan de verbetering van de service naar burgers toe. De gemeenteraad heeft besloten om deze functie in een beperkte vorm in 2018 te continueren. Voor de structurele invulling van de functie gastvrouw/gastheer is structureel aanvullend budget nodig is, vooralsnog nemen we een bedrag van € 32.000 mee als financieel beslag op het begrotingssaldo. Richting de begroting brengen we het exacte bedrag in beeld. We betrekken daarbij de ontwikkeling die speelt inzake de paspoorten en de identiteitskaarten. Vanaf 2019 is er sprake van een daling in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten, vanwege de verlenging van de geldigheid van 5 naar 10 jaar. Met betrekking tot de te verwachten aantallen rijbewijzen wordt daarentegen ten opzichte van 2018 een stijging verwacht

van 9.4% in 2019. Mogelijk biedt deze stijging nog financiële ruimte om richting de begroting de gevraagde € 32.000 te verlagen.

Kwaliteitsimpuls klanttevredenheid

De resultaten uit de Burgerpeiling 2017, landelijk klanttevredenheidsonderzoek, vragen om een kwaliteitsimpuls op diverse thema's. In 2019 en 2020 worden gerichte klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd in plaats van één algemeen onderzoek. Na evaluatie van deze onderzoeken volgt een advies voor verdere aanpak en eventueel financiering in de jaren daarna.

1.5 Burgerzaken

A. Wat willen we bereiken?

Wij willen bereiken dat onze gegevens kwalitatief hoogwaardig en betrouwbaar zijn en blijven, waarbij wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen van het ministerie.

B. Ontwikkelingen 2019

Verkiezingen

Het budget verkiezingen staat structureel op € 15.000. Door allerlei aanpassingen o.a. in systemen, werkwijze en de aanschaf van nieuwe moderne publicatieborden voor de aanplakbiljetten maakt dat dit budget opgehoogd moet worden met € 5.000. In 2019 vinden op twee momenten verkiezingen plaats, om die reden vragen we extra budget om deze goed te kunnen begeleiden.

Aansluiten bij landelijke aanpak adreskwaliteit

Goede adreskwaliteit in de BRP voorkomt en signaleert adres gerelateerde fraude. De doelen van het project LAA zijn het bevorderen van de adreskwaliteit in de BRP en het als gevolg daarvan voorkomen en bestrijden van adres gerelateerde fraude en daarmee het verhogen van de rechtmatigheid van adres gerelateerde regelingen. Zowel Cranendonck als Valkenswaard nemen deel aan de LAA. Te behalen resultaten geven direct rendement omdat onrechtmatige adres gerelateerde financiële regelingen rechtmatig kunnen worden stopgezet. Dit is in het voordeel van de gemeente.

Harmonisatie burgerzaken

Het huidige burgerzakensysteem is nodig aan vervanging toe en wordt niet meer onderhouden en ontwikkeld door de leverancier. Tot nu toe hebben we vervanging uitgesteld in afwachting van de modernisering van de Basisregistratie Personen. In 2017 heeft het Rijk echter een periode van bezinning besloten en is de implementatie van het nieuwe basisstelsel uitgesteld. Het is niet duidelijk of, wanneer en hoe dit een vervolg krijgt. Binnen de A2-samenwerking is een aantal doelstellingen geformuleerd ten aanzien van (een betere) digitale dienstverlening aan onze inwoners, applicatieharmonisatie, uniformering van processen en vermindering van kwetsbaarheid, die met het huidige pakket niet gerealiseerd kunnen worden. Bovendien 'past' onze applicatie niet naadloos binnen de midoffice-oplossing, zoals die momenteel uitgerold wordt; met name op het gebied van datadistributie vraagt dit om een aantal ongewenste noodgrepen, die extra financiële consequenties opleveren, waardoor de noodzaak tot vervanging (€ 100.000) groter wordt.

Financieel effect programma 1 Fundament

PROGRAMMA 1 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
VRBZO ontwerpbegroting 2019	30 N	22 N	22 N	22 N
Ruimte bestaand beleid				
Verkiezingen	25 N	5 N	5 N	5 N
Wensen Nieuw Beleid				
Gastvrouwen (structureel continueren pilot)	32 N	32 N	32 N	32 N
Kwaliteitsimpuls klanttevredenheid	5 N	5 N		
Aansluiten bij landelijke aanpak adreskwaliteit	9 N			
Harmonisatie burgerzaken	100 N			
Totaal	200 N	64 N	59 N	59 N

Programma 2. Opgroeien

Algemene omschrijving

Het programma Opgroeien omvat de thema's:

1. **Jeugdbeleid**
2. **Jeugdgezondheidsbeleid**
3. Kinderopvang en Peuterwerk
4. **Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)**
5. **Onderwijs**

De beleidsontwikkelingen op de 3D's zijn reeds integraal beschreven en worden onderstaand niet herhaald.

2.1 Jeugdbeleid

Het leven van kinderen en jongeren speelt zich op veel verschillende plaatsen af en zowel leeftijdsgenoten als volwassenen hebben invloed op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het jeugdbeleid is dan ook gericht op de gehele levensloop van het kind (van min 9 maanden tot 23 jaar) en allerlei aspecten zijn van belang zoals talentontwikkeling, het bevorderen van het welzijn, risicosignalering, preventie, hulpverlening en repressieve maatregelen.

A. Wat willen we bereiken?

- Het bieden van de kans voor alle kinderen in de gemeente Heeze-Leende om op te groeien, in een kansrijk en veilig thuis, tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.
- Als steun vanuit de leefomgeving van de jeugdige niet voldoende is, willen we de hulpverlening en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen verbeteren door deze toegankelijk en dicht bij de jeugdige te organiseren.

B. Ontwikkelingen 2019

Extra inzet CJG

In 2017 hebben we vanwege toename hulpvragen, complexiteit van hulpvragen en het daardoor ontstaan van lange wachtlijsten ad hoc, op detacheringsbasis, extra capaciteit voor het CJG ingeschakeld. Deze extra inzet blijkt ook voor 2018 nodig en de middelen hiervoor worden in 2018 op incidentele basis beschikbaar gesteld. Gezien de ontwikkelingen in de afgelopen jaren willen we de inzet van extra capaciteit binnen het CJG voor 2019 en verder borgen.

2.2 Jeugdgezondheidsbeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen een zo gezond mogelijke jeugd in Heeze-Leende. Het streven is om voor alle jeugdigen het verschil in gezondheid te verkleinen en iedereen gelijke kansen op gezondheid te bieden.

B. Ontwikkelingen 2019

Rijksvaccinatieprogramma

Per 1-1-2019 gaat de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) over van de Rijksoverheid naar de gemeenten. De uitvoering van het RVP blijft (verplicht) de verantwoordelijkheid van de organisaties die ook de jeugdgezondheidszorg uitvoeren. Hierdoor moeten gemeenten voor 1-1-2019 aanvullende afspraken maken op bestaande overeenkomsten met de betrokken jeugdgezondheidsorganisaties over de wijze van bekostigen en de bijbehorende verantwoording. Verder dienen we vanaf 2019 de resultaten van de uitvoeringsorganisaties mbt tot het RVP via rapportages van het RIVM te monitoren.

2.4 Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

A. Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak)achterstand in de leeftijd van 2 tot 6 jaar zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen. De nadruk ligt op taalontwikkeling, maar daarnaast ook op rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

B. Ontwikkelingen 2019

Extra taalondersteuning NT2-leerlingen

In samenwerking met schoolbestuur De Eenbes (drie scholen in Heeze) is een voorstel opgesteld om voor kinderen van wie Nederlands niet de eerste taal is (NT2-leerlingen, waaronder kinderen van statushouders en arbeidsmigranten) extra taalondersteuning in te zetten. Op deze manier wordt hun woordenschat vergroot en kunnen zij beter meekomen op school.

Planperiode van 4 jaar

Het ad hoc en voor een korte periode inzetten van deze extra taalondersteuning is niet voldoende. Er is, in overleg met het schoolbestuur, overeengekomen om een eventuele inzet voor vier jaar te doen, waarbij in het eerste jaar wordt bepaald of er voldoende resultaten zichtbaar zijn die een verdere inzet rechtvaardigen.

Financiën

Omdat de vraag naar extra ondersteuning op dit moment al bestaat, is gekeken of er in 2018 al gestart zou kunnen worden met de cofinanciering van extra ureninzet door gemeente en schoolbestuur. Beide dragen 50% van de extra lasten. In 2018 en 2019 is het mogelijk om de gemeentelijke bijdrage te financieren uit de bestaande middelen, namelijk het uitvoeringsbudget statushouders en de middelen voor onderwijsachterstanden (OAB-middelen). Omdat er onzekerheden zijn voor wat betreft de nieuwe verdeling van de OAB-middelen door het rijk en uit dit budget ook de VVE-plaatsen worden gefinancierd, wordt om een extra uitbreiding van de middelen gevraagd in 2020 en 2021 van € 25.000. Het aantal VVE-indicaties kan toenemen, evenals het aantal uur VVE dat wordt aangeboden (per 1-1-2020 van 10 naar 16 uur per week), waardoor het huidige budget niet toereikend is om ook de extra taalondersteuning te dekken.

2.5 Onderwijs

A. Wat willen we bereiken

We willen bereiken dat in het kader van de Wet Passend onderwijs alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen, zo dicht mogelijk bij huis. De gemeente speelt bij (passend) onderwijs een rol ten aanzien van voor het onderwijs flankerende wetgeving en taken: onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht,

voortijdig schoolverlaters, doorgaande leerlijn en de aansluiting op (jeugd)zorg. De gemeente ziet erop toe dat de aansluiting van voorschools naar primair en van primair naar voortgezet en vervolgens van voortgezet naar beroepsopleiding zo goed mogelijk wordt geregeld.

B. Ontwikkelingen 2019

Huisvesting onderwijs

In 2017 en 2018 hebben de A2-gemeentes en schoolbesturen een integraal onderwijshuisvestingsplan opgesteld waarin rekening is gehouden met de daling van het aantal leerlingen in de regio. De uitvoering van dit plan, zal in de toekomst tot investeringen leiden. Deze investeringsbehoefte wordt in 2019 nader uitgewerkt en/of voorbereid.

Financieel effect programma 2 Opgroeien

PROGRAMMA 2 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
Ruimte bestaand beleid				
Wensen Nieuw Beleid				
Financieel adviseur sociaal domein		38 N	39 N	40 N
Inzet extra taalondersteuning NT2-leerlingen		25 N	25 N	
Totaal		63 N	64 N	40 N

Programma 3. Meedoen

Algemene omschrijving

Het programma Meedoen omvat de thema's:

1. Wet maatschappelijke ondersteuning (wmo)
2. Volksgezondheid
- 3. Cultuur**
4. Combinatiefuncties sport en cultuur
5. Subsidiebeleid
- 6. Dorpshuizen**
7. Sport
- 8. Accommodatiebeleid**
9. Statushouders

3.3 Cultuur

A. Wat willen we bereiken?

Cultuur, kunst en cultureel erfgoed vertegenwoordigen intrinsieke waarden en hebben een wezenlijk maatschappelijk effect. Daarom is het belangrijk om objecten met cultuurhistorische waarde en voorzieningen zoals een bibliotheek, muziekonderwijs en voorzieningen voor kunstbeoefening te realiseren en in stand te houden. Het is de bedoeling om kunst en cultuur en ook cultuureducatie zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden. We willen daarom

- ons cultuurhistorisch erfgoed op peil houden en het onderdeel laten vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is.
- dat de bibliotheek functioneert als podium en etalage van het dorp en is een levendige plek waar lezen, leren, informeren, maar ook kunst & cultuur en ontmoeting & debat centraal staan.
- dat HaFa (Harmonie-Fanfare) muziekonderwijs beschikbaar blijft voor de jeugd tot 18 jaar en dat de jeugdleden van de drie fanfares in de drie dorpskernen kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot eventueel het D-niveau (het hoogste amateurniveau)

B. Ontwikkelingen 2019

Stichting bibliotheek heeze-leende en subsidie dommeldal

In de bibliotheekvisie is bepaald dat de bibliotheek moet kantelen naar een netwerkorganisatie waarin lokale verankering, verbinding en ontmoeting centraal staan. De Nieuwe Bieb werkt hier hard aan; er worden volop ideeën gevormd en initiatieven gestart. Uit het jaarplan 2018 bleek dat er dat jaar meer plannen waren dan subsidiebudget beschikbaar. Omdat het college en bibliotheek Dommeldal in de opstartfase graag alle plannen ten uitvoer wil brengen, hebben beiden voor 2018 een eenmalige aanvullende bijdrage gedaan.

Voor 2019 ligt de keuze voor of we structureel meer willen investeren in de bibliotheek, en daarmee dus meer ambities uit de bibliotheekvisie ten uitvoer willen brengen. Zo nee, dan moeten er keuzes gemaakt worden en kunnen dus niet alle plannen doorgang vinden. Zo ja, dan kan met een jaarlijkse extra bijdrage van € 20.000 aan Dommeldal en € 7.000 aan de lokale bibliotheekstichting het bibliotheekwerk in Heeze-Leende een extra kwaliteitsslag gegeven worden.

3.6 Dorpshuizen

Grote projecten

Centrumplan Leende

Wat willen we bereiken?

Een nieuwe multifunctionele accommodatie (Kindcentrum en Dorpshuis) (mfa) in het centrum van Leende conform bestemmingsplan 'Centrumplan Leende' d.d. 23 januari 2017

Doorkijk naar 2019

Invulling duurzaamheidspakketten

Op verzoek van de gemeenteraad is er onderzoek gedaan naar extra duurzaamheidsmaatregelen bij de realisatie van de nieuwe mfa in Leende. Het huidige ontwerp zoals overgenomen van de corporaties voldoet aan het bouwbesluit, maar voorziet geen extra's. De wens is om het huidige ontwerp aan te vullen met extra duurzaamheidsmaatregelen. Dit vraagt om een aanvullende investering waar vanaf het moment van ingebruikname ook extra kapitaalslasten mee gemoeid zijn. Op dit moment is een vertaling gemaakt op basis van een verwacht investeringsbedrag van afgerond € 630.000 in aanloop naar de begroting wordt dit definitief uitgewerkt. Bij deze uitwerking besteden we ook aandacht aan de gevolgen voor beheer en onderhoud bij het toepassen van het duurzaamheidspakket.

Behalve de keuze om de nieuwe mfa te verduurzamen zal het Centrumplan Leende waarschijnlijk te maken krijgen met een bouwkostenstijging die op dit moment in onderzoek is. Dit onderwerp wordt vóór de aanbesteding aan de gemeenteraad voorgelegd.

3.8 Accommodatiebeleid

A. Wat willen we bereiken?

Gemeentelijke welzijnsaccommodatie zijn gebouwd om maatschappelijke doelstellingen te realiseren, zoals ontmoeting, ontwikkeling en beweging. Gemeente Heeze-Leende wil een doelmatige inzet van deze accommodaties en een optimale afstemming tussen vraag en aanbod.

B. Ontwikkelingen 2019

Herijken accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid de gemeente Heeze-Leende is bijna 20 jaar oud. Het is daarom hoog tijd om dit beleid te updaten. In 2019 willen we een geupdate accommodatiebeleid ter vaststelling aan de gemeenteraad aanbieden.

Sportpark 't Lambrek

Op sportpark Lambrek spelen een aantal zaken, waarvoor de raad het college heeft gevraagd om die in samenhang te bezien. Daarom willen we met de gebruikers en de sportraad een visie opstellen voor te lange termijn toekomst van het sportpark. Die visie wordt de basis voor een volgende fase waarin de ontwikkelingen uit de visie in een planning met financiële paragraaf worden verwerkt.

Gymzaal Ds. Kremerstraat

De gemeente wil aan de Ds. Kremerstraat een nieuwe moderne gymzaal bouwen ter vervanging van gymzalen Strabrecht en Spoorlaan. In t/m medio 2019 worden locatiekeuze, ruimtelijke procedure en programma van eisen voorbereidt. Daarna zal de gemeenteraad een go/no-go besluit voor de uitvoeringsfase voorgelegd worden.

Financieel effect programma 3 Meedoen

PROGRAMMA 3 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
GGD ontwerp begroting 2019	5 N	5 N	6 N	6 N
Ruimte bestaand beleid				
Wensen Nieuw Beleid				
Bibliotheekvisie: subsidie stichting bibliotheek Heeze-Leende	7 N	7 N	7 N	7 N
Bibliotheekvisie: subsidie Dommeldal	20 N	20 N	21 N	21 N
Uitbreiden huidige investeringskrediet :Invulling duurzaamheidspakketten centrumplan leende				25 N
Totaal	32 N	33 N	34 N	59 N

Programma 4. Wonen

Algemene omschrijving

Het programma Wonen omvat de volgende thema's

1. **Volkshuisvesting**
2. **Omgevingsvergunning**
3. **Verkeer**
4. **Openbare ruimte**

4.1 Volkshuisvesting

A. Wat willen we bereiken?

In de in 2013 vastgestelde woonvisie 'een top woonmilieu' zijn tien doelstellingen voor het woonbeleid voor de gemeente Heeze-Leende geformuleerd, zoals zorgen voor een voldoende passend woningaanbod voor jongeren, zorgen voor voldoende bereikbare huurwoningen voor huishoudens met een lager inkomen etc.

B. Ontwikkelingen 2019

Ruimtelijke kwaliteit Kloostervelden

Op het voormalige Providentia-terrein komt een nieuw stukje Heeze-Leende tot leven. Op een vernieuwende manier wordt omgekeerde integratie waargemaakt. Om de ruimtelijke kwaliteit van de wijk te borgen is een stedenbouwkundig adviseur ingehuurd, waarvan de kosten door gemeente en ontwikkelaar gedeeld worden. Tot op heden werden het gemeentelijke deel betaald uit de exploitatiebijdrage die Kempenhaeghe op grond van de anterieure overeenkomst aan de gemeente betaald heeft. Deze exploitatiebijdrage is echter in zijn geheel besteed terwijl het nog wel tot ongeveer

2021 duurt voordat de wijk in zijn geheel gerealiseerd is. Om de ruimtelijke kwaliteit te blijven borgen wordt daarom voor 3 jaar budget gevraagd om de stedenbouwkundige in te blijven huren.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking. Gelet hierop wordt er in 2019 begonnen met de procedure om te komen tot een Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente. In de kadernota 2018 zijn reeds middelen vrij gemaakt o.a. voor opleiding en training (2018: 12.500, 2019: 12.500), maar deze zijn niet voldoende voor het totale projectplan.

Grondprijzen/ nota grondbeleid

Op basis van de nota Grondbeleid worden de grondprijzen jaarlijks door het college vastgesteld nadat de gemeenteraad hierover is geïnformeerd in de kadernota en bij de begroting bedenkingen kenbaar heeft kunnen maken. Echter in onze gemeente worden bij verkoop van bouw kavels al jaren dezelfde grondprijzen gehanteerd. Ook gelden voor alle locaties en voor alle categorieën woningen dezelfde grondprijzen met uitzondering van de kavels ten behoeve van sociale woningbouw (zowel koop als huur).

Vanwege de economische crisis en de hierdoor 'op slot' zittende woningmarkt was er eerder geen reden om deze prijzen aan te passen.

Om een aantal redenen is het nu gewenst om de grondprijzen aan te passen:

- Vooral in het afgelopen jaar blijkt dat de vraag op sommige locaties weer toeneemt en dat de woningmarkt weer aantrekt. Tegelijkertijd blijkt dat de vraag op sommige locaties beperkt blijft. Dit vraagt om gedifferentieerde grondprijzen.
- Onze sociale grondprijs (€ 189 per m²) sluit niet meer aan bij de grondprijzen in de regio en is bijna de laagste van de Metropoolregio Eindhoven.

Hoewel de gemeente zelf nog maar een beperkt aantal woningbouw kavels heeft, is het gewenst om met de grondprijzen aansluiting te blijven houden bij de marktwaarde en de grondprijzen in de rest van de regio. Er zal daarom binnenkort een nota Grondprijzen worden opgesteld zodat bij de begroting 2019-2022 bedenkingen kenbaar gemaakt kunnen worden door uw raad. Daarna kan het college de nieuwe grondprijzen vaststellen.

Hieraan gerelateerd is het eveneens gewenst om in het verlengde van de grondprijzen als gemeente op basis van de nota grondbeleid te bezien (in de aantrekkende markt) welke positie de gemeente wil innemen. Een aantrekkende markt biedt mogelijk kansen en kan op onderdelen vragen om een actiever grondbeleid.

4.2 Omgevingsvergunning

A. Wat willen we bereiken?

Het proces omgevingsvergunningen verbeteren en vereenvoudigen. Deze dienstverlening verder uitbreiden om de doorlooptijd van vergunningen te verminderen en het aanvragen van een omgevingsvergunning makkelijker maken.

B. Ontwikkelingen 2019

ODZOB budget verhogen: Uitvoeren geluidcontroles bij evenementen en horecaondernemingen

De controles hebben we middels een vastgesteld werkprogramma belegd bij de ODZOB. Eén van de onderdelen die daarbij onvoldoende aandacht krijgt is de geluidscontroles. De controles waar Lage(bas) tonen maken steeds meer deel uit van de hedendaagse popmuziek. Deze tonen dragen verder en leiden tot klachten van woningen waar dat voorheen niet het geval was. Om dergelijke klachten van evenementen en van horecagelegenheden serieus te behandelen zijn metingen nodig. Indien er sprake is van hinder is onderzoek nodig naar de mogelijkheden deze hinder tot een acceptabel niveau terug te brengen. Klachtcontroles kosten gemiddeld € 1000, een geluidsonderzoek € 2000. In het huidige werkprogramma van de omgevingsdienst zijn dergelijke controles zeer summier opgenomen (3 controles). Dat betekent dat niet adequaat op klachten kan worden geacteerd vanwege tekort aan budget. Dat leidt tot onvrede bij de klagers en vervolgens tot onrust bij de ondernemers en bij de organisatoren van evenementen. Voorgesteld wordt het budget van de omgevingsdienst op te

hogen met € 20.000 voor de uitvoering van geluidscntroles bij klachten en voor het uitvoeren van geluidonderzoeken bij horecagelegenheden waar met regelmaat luidere muziek ten gehore wordt gebracht.

Integrale handhaving

Met integrale handhaving van activiteiten zijn kosten verbonden waar vooralsnog geen middelen zijn begroot of posten zijn opgemaakt waardoor een onduidelijke boekhouding wordt gegenereerd. Met het opstarten van juridische handhaving procedures komt het steeds vaker voor dat de rechtbank een uitspraak moet doen. Een trend die de laatste jaren wordt gehanteerd door de rechtbank, is dat de gemeente veroordeeld wordt voor het vergoeden van proceskosten. Tevens zien we steeds vaker dat we te maken krijgen met drugsoverlast. Er is sprake van steeds nieuwe incidenten, maar met een structureel financieel gevolg. We verplicht zijn door de Wet Damocles panden te sluiten. Het sluiten, afzetten of het uitvoeren van (milieu) onderzoeken, brengt extra kosten met zich mee.

4.3 Verkeer

A. Wat willen we bereiken?

We willen de verkeersveiligheid vergroten, de bereikbaarheid van de kernen verbeteren en de leefbaarheid verhogen.

B. Ontwikkelingen 2019

Actualisering wegenlegger

Elke gemeente in Nederland moet op grond van de Wegenwet over een wegenlegger beschikken. Een wegenlegger toont de openbare wegen en paden buiten de bebouwde kom en hoe de verantwoordelijkheid en onderhoudsplicht voor deze wegen is georganiseerd. De Digitale wegenlegger bestaat uit een gedigitaliseerde kaart met informatie over alle wegen, duikers en kunstwerken en de toegangswegen naar de treinstations. De wegenlegger kan door iedereen gebruikt worden om informatie in te winnen over de juridische status van een weg. Bijvoorbeeld om vast te stellen of een bepaalde weg wel of niet openbaar is of wie de onderhoudsplichtige of de beheerder van de weg is. Een wegenlegger omvat de volgende zaken:

1. de wegen buiten de bebouwde kom;
2. toegangswegen binnen en buiten de bebouwde kom naar stations, bedoeld in de Spoorwegwet;
3. wegen binnen de bebouwde kom als de weg deels binnen en deels buiten de bebouwde kom ligt en de weg niet door de gemeente wordt onderhouden. De vigerende wegenlegger is vastgesteld op 10 december 2002 en niet meer actueel. Daarnaast is de huidige wegenlegger alleen analoog beschikbaar. We actualiseren de wegenlegger en maken gelijk de slag om over te stappen naar een digitale wegenlegger (o.a. in kader van de dienstverlening richting inwoners en bedrijven). Het actualiseren en digitaliseren is ook ten behoeve van het opstellen van een omgevingsvisie en/of omgevingsplan in kader van de Omgevingswet.

Generieke maatregelen bereikbaarheidsagenda

In december 2016 hebben alle gemeenteraden ingestemd met de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant (projecten + programmering). Hierin zijn generieke projecten benoemd. Met deze projecten willen we als regio gezamenlijk inspelen op actuele trends en ontwikkelingen en willen we ontwikkelingen van slimme mobiliteitstoepassingen stimuleren. Dit zijn projecten die niet locatie gebonden zijn en van invloed zijn op de gehele regio. In totaal is er voor de generieke projecten € 34,4 miljoen aan maatregelen opgenomen in het Bereikbaarheidsakkoord. 50% van de kosten worden gedekt uit de "oude SRE middelen". Dit betekent dat € 17,2 miljoen gereserveerd wordt voor de generieke projecten. Voor de overige 50% staan de MRE gemeenten garant op basis van inwoneraantallen. Afsproken wordt dat iedere gemeente de middelen voor de generieke projecten als reservering opneemt in haar begroting, 1/10 deel van de middelen jaarlijks reserveert en gereserveerd houdt, en stort zodra een project concreet is. De uitwerking van generieke projecten in projectplannen vindt nu plaats tot de zomer 2018. Een project is concreet zodra een projectvoorstel klaar ligt en de meerderheid van de portefeuillehouders hiermee instemmen. Met de MRE gemeenten is met het oog op het beschikbaar stellen van de € 55,75 miljoen door de Provincie in eerste instantie in november 2017 een intentieovereenkomst getekend waarin afspraken worden gemaakt over de verdeling van de kosten voor de generieke projecten over de MRE gemeenten. Later in 2018, wordt dit via de daartoe vereiste procedures omgezet in een samenwerkingsovereenkomst en wordt de

financiering in de begroting 2019-2030 behandeld. Uiteindelijke verrekening vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten, met een verdeling naar rato van inwoneraantallen. Het betreft de projecten:

001 Smart Mobility	006 Uitrol C-ITS (verkeersmanagement)
002 Werkgeversaanpak	007 Slimmer Fietsen
003 Smart Roads	008 OV knooppunt NS-Eindhoven busstation Neckerspoel en fietsenstalling
004 Innovatieve vervoersconcepten	009 Verhogen frequentie sprinters
005 Big Data	

De kosten voor de cofinanciering op basis van inwonertal van de generieke maatregelen uit het Bereikbaarheidsakkoord zijn voor de gemeente Heeze-Leende berekend en dit betekent dat er de komende 10 jaar in totaliteit een financieringsbijdrage van €355.000,- wordt gevraagd. Deze middelen zijn binnen de begroting nog niet voorzien.

Flankerende maatregelen randweg

Met de vaststelling van het bestemmingsplan 'De Bulders' heeft de gemeente Heeze-Leende onder andere de verdere voorbereiding voor realisatie van de randweg ten zuidwesten van Heeze opgestart. De randweg zorgt voor een verbinding tussen de Muggenberg en de Leenderweg en dient twee functies:

1. ontsluitingsweg van de nieuwe woonwijk De Bulders;
2. nieuwe route voor het doorgaand (vracht)verkeer om de kern van Heeze.

De gemeente Heeze-Leende heeft een pakket aan flankerende maatregelen opgesteld die ervoor gaan zorgen dat het doorgaand verkeer wordt gestimuleerd om over de randweg te gaan rijden en niet door de kern van Heeze. Het uiteindelijke doel is de leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de kern te vergroten. Hiertoe verminderen we (vracht)verkeer in het centrum van Heeze. De flankerende maatregelen moeten ervoor zorgen dat:

- de Muggenberg meer verkeer aan kan en veilig blijft;
- het doorgaand verkeer gestimuleerd wordt over de randweg te gaan rijden. De randweg is voor het (doorgaand) vrachtverkeer de aangewezen route;
- de kern verkeersveiliger wordt;
- de wegen door het centrum worden afgewaardeerd.

Het pakket aan flankerende maatregelen bestaat uit:

A. aanpak Muggenberg

Vanwege groot onderhoud (nieuwe fundering en asfalt) op de Muggenberg onderzoek doen naar de verkeersveiligheid van de bestaande aansluitingen/doorsteken en bijbehorende maatregelen; Voor deze maatregel is reeds € 7 ton in de begroting opgenomen. Voor het veiliger maken van de oversteekplaatsen en het nieuw aanleggen van een verbreed fietspad is extra budget nodig. De Raad van State heeft aangegeven dat de aanleg van stil asfalt op de Muggenberg in het bestemmingsplan De Bulders verankerd moet worden. De kosten voor de aanleg van dit asfalt dient dan ook door De Bulders Woningbouw betaald te worden. De gemeente voert momenteel overleg met De Bulders Woningbouw. De aanleg van het verbreed fietspad in asfalt komt in aanmerking voor een rub subsidie.

B. aanpak Leenderweg

Voor de Leenderweg is gedeeltelijk een nieuwe deklaag voorzien waarbij aanpassingen aan het wegprofiel nader dienen te worden bekeken;

C. fase II Jan Deckersstraat, Kapelstraat en Leenderweg

Instellen vrachtwagenverbod (bij ingebruikname randweg) en het completeren van de 30 km/uur zone met bijbehorende maatregelen.

D. Oudenmolen – Emmerikstraat

Instellen vrachtwagenverbod (bij ingebruikname randweg) en instellen 30 km/uur zone met bijbehorende maatregelen;

E. Geldropseweg

Instellen vrachtwagenverbod (bij ingebruikname randweg) en de haalbaarheid in beeld brengen voor het instellen van een 30 km/uur zone met bijbehorende maatregelen;

F. rotonde Geldropseweg

Onderzoek naar de mogelijkheden voor optimalisatie van de rotonde waarin de ook de mogelijkheid wordt bekeken voor een bypass vanuit de Geldropseweg richting Muggenberg of een geheel andere kruispuntaansluiting/-oplossing;

Alleen bij de Leenderweg dient de riolering vervangen te worden, waardoor 'werk met werk' gemaakt kan worden. Voor de andere tracés voldoet de riolering, voor de Geldropseweg is nader onderzoek nodig. De interne capaciteit bij de gemeente is momenteel onvoldoende om deze werkzaamheden op te pakken. Tevens dient bij enkele tracés een uitgebreid communicatieproces te worden doorlopen.

Voor de muggenberg is in de kadernota 2018 reeds een investeringsbudget van € 700.000 voorzien. Dat brengen we op de gevraagde extra investering in mindering.

Uitbreiden parkeerterrein NS station Heeze

We willen een parkeerterrein dat in de rustige (reis)maanden gebruikt kan worden voor het duurzaam bouwen aan praalwagens voor de Brabantsedag en in de drukke maanden gebruikt kan worden als parkeerterrein.

De gemeenteraad heeft in 2017 ter gelegenheid van de zestigste Brabantsedag aan alle wagenbouwers een verharde ondergrond aangeboden in de vorm van stelconplaten. Dit is in 2018 uitgevoerd. Bij twee groepen is dat niet gebeurd. Deze groepen bouwen op het onverharde deel van het parkeerterrein. Hier kan een mooie synergie worden bereikt. Tijdens de rustigere zomermaanden wordt op de aangebracht verharding gebouwd door de wagenbouwers en in de overige maanden kan er geparkeerd worden. Omdat stelconplaten aansluitend op het parkeerterrein niet fraai oogt, is het voorstel om dat in klinkers uit te voeren. De totale investering bedraagt naar verwachting ca. € 50.000,- richting de begroting werken we de financiële extra last voor de gemeente verder uit omdat ook ProRail/NS benaderd worden voor een cofinanciering. Over de investering in verharding dienen we af te schrijven (indien de investering > €10.000 bedraagt) hetgeen tot een structurele kapitaallast in de begroting leidt

Grote projecten

De Bulders

Wat willen we bereiken?

In de Bulders worden zo'n 350 woningen gerealiseerd en voorziet daarmee in een grote behoefte. De eerste 40 projectmatige woningen (waarvan 35% sociale huur/koop) zullen in 2018 worden opgeleverd. Daarnaast loopt de verkoop van ca. 20 kavels voor zelfbouwers.

In 2018 zal ook uitspraak zijn gedaan over de nog lopende onteigeningen. Maar steeds wordt nog getracht om er minnelijk uit te komen.

Doorkijk naar 2019

In 2019 wordt gestart de volgende 40 projectmatige woningen. Afhankelijk van de markt kan het programma versneld worden.

Randweg

Na aanleg van de randweg (en de flankerende maatregelen) kan een flinke reductie op het doorgaande (vracht) verkeer op de centrumwegen door Heeze worden bereikt. In eerste instantie wordt de randweg tot aan Heezerenbosch aangelegd. In het deel vanaf de Heezerenbosch tot aan de Leenderweg spelen nog twee onteigeningen.

Doorkijk naar 2019

Verwacht wordt dat in 2019 uitspraak is gedaan over de onteigeningen en dat er tot aanleg van ook dat dele kan worden overgegaan en dat de randweg kan gaan functioneren.

Lobby traject A2 & A67

Wat willen we bereiken?

Een betere doorstroming van de snelwegen A2 en A67. Dit moet leiden tot een afname van de verkeersoverlast in de kernen en een betere toestroming naar de snelwegen.

Doorkijk naar 2019

Voor de A67 wordt er een structuurvisie opgesteld waarin een voorkeursvariant wordt uitgewerkt. Met name het tracé aansluiting Geldrop – Leenderheide is hierbij een belangrijk onderdeel.

Voor de A2 wordt het concept van smartlanes verder uitgewerkt. Ook wordt het no regret pakket A2 Weert – Eindhoven uitgevoerd

Centrumontwikkeling Heeze

Wat willen we bereiken?

Een bruisend dorpshart in Heeze dat publiek naar het dorp blijft trekken.

Doorkijk naar 2019

Om tot een bruisend dorpshart te komen, wil de gemeente Heeze-Leende in 2019 inzetten op:

- Clustering van horeca.
- Clustering van winkels.
- Verkeersluw centrum zonder doorgaand vrachtverkeer.
- Behoud dorpskarakter en authenticiteit.
- Gemeentehuistuin betrekken bij het centrum.
- Bewoners van het centrumgebied betrekken bij het dorpshartontwikkeling, maar ze moeten zich wel beseffen dat ze in een gebied wonen waar reuring is.
- Faciliterende gemeente die helpt om de genoemde doelstellingen mogelijk te maken.

4.4 Openbare ruimte

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil werken aan een goede, veilige en levendige gemeente waar men zich welkom voelt en het aangenaam wonen, werken en verblijven is

B. Ontwikkelingen 2019

Uitwerkingsplan bomen

In 2017 heeft HAS kennistransfer de kaders en uitgangspunten opgesteld als start om het beheer van bomen handen en voeten te geven. HAS kennistransfer gaat aan de hand van deze kaders een uitwerkingsplan bomen opstellen. In deze verdiepingsslag kijkt men naar de afwegingsaspecten: doelmatig beheer, analyse van het bomenbestand, verkeer, bomen & boomveiligheid en bewustwording van de omgeving door burgers. Inzichtelijk wordt wat technisch haalbaar is, wat de investerings-, beheer -, en onderhoudskosten zijn en hoe het een en ander integraal kan worden afgestemd. Het plan wordt opgesteld in de eerste helft van 2018. Het opgenomen bedrag van € 30.000 is een inschatting van de toename van de jaarlijkse beheers- en onderhoudskosten. Later dit jaar moet duidelijk zijn wat werkelijk moet worden opgenomen, zodat dit met de begrotingsbehandeling 2019 bepaald kan worden.

Onderhoud beheerprogrammatuur GBI

Voor de programmatuur van GeoVisia (beheerpakket voor o.a. wegen, groen en riolering) is voor het up to date houden, aanpassen, uitbreiden van de programmatuur de leverancier (DataQuint) nodig. Dit zijn werkzaamheden heden die niet door de applicatiebeheerder uitgevoerd kan worden. Momenteel is hier niet in voorzien.

Financieel effect programma 4 Wonen

PROGRAMMA 4 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
Omgevingswet		45 N	45 N	45 N
Ruimte bestaand beleid				
Verhogen budget ODZOB: Uitvoeren geluidcontroles bij evenementen en horeca-ondernemingen	20 N	20 N	21 N	21 N
Onderhoud beheerprogrammatuur GBI, inhuur consultant	5 N	5 N	5 N	5 N
Integrale handhaving	10 N	10 N	10 N	10 N
Wensen Nieuw Beleid				
Ruimtelijke kwaliteit Kloostervelden, inhuur stedebouwkundige	3 N	3 N	3 N	
Actualisering wegenlegger	15 N			
Generieke maatregelen bereikbaarheidsagenda	36 N	36 N	36 N	36 N
Flankerende maatregelen randweg (excl. riolering)	-22 V	58 N	85 N	174 N
Uitwerkingsplan bomen	30 N	30 N	31 N	31 N
Totaal	97 N	208 N	236 N	323 N

Programma 5. Werken

Algemene omschrijving

Het programma Werken omvat de volgende thema's:

1. **Economische zaken**
2. Recreatie & toerisme
3. **Participatie**

5.1 Economische Zaken

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil haar economische vitaliteit behouden en waar mogelijk deze vitaliteit versterken in het kader van de Structuurvisie. Een gezond en actief ondernemersklimaat draagt bij aan de leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners. Ondernemers zorgen hierbij zoveel mogelijk zelf en waar mogelijk met elkaar voor een sterke en dynamische lokale en regionale economie. De gemeente faciliteert en stimuleert ondernemers waar mogelijk.

B. Ontwikkelingen 2019

Veiligheid Brabantse Dag

De gemeente Heeze-Leende heeft met de Brabantse dag contractueel vastgelegd dat ze tot en met 2020 verantwoordelijk is voor de kosten van de veiligheidsmaatregelen. Deze veiligheidsmaatregelen worden steeds stringenter en we zien afgelopen jaar een overschrijding op de kosten van ruim 5.000. Deze kosten zullen verder oplopen naar 2018. We stellen dan ook voor de begrote lasten te verhogen tot einde contractduur (2020).

Wifi punten wagenbouwgroepen

In het kader van het duurzaam inrichten van de wagenbouwplaatsen is gewenst om elke plaats te voorzien van een WiFi-systeem. Dit wordt tegenwoordig gezien als een basis voorziening en stelt de wagenbouwers in staat om een beveiliging aan te brengen. Dat is geen overbodige luxe, want elk jaar worden een of meerdere groepen geconfronteerd met diefstal of vernielingen. Om WiFi mogelijk te maken moet er een accespoint worden ingericht dat aangesloten is op een van de netwerken. Het meest voor de hand liggend is om daar het HSLnetwerk (glasvezel) voor te gebruiken. Glasvezel kan veel data verkeer transporten, en is dus ook geschikt voor bijvoorbeeld camerabeelden. Omdat alle wagenbouwers hun eigen electra voorziening vanuit een straatkast betrekken kunnen de vezels in de straatkast worden afgemonteerd en heeft het accespoint tevens voeding. De initiële kosten voor 15 wagenbouwers bedragen € 40.000. De groep Schenkels is daarin niet meegenomen omdat zij in het buitengebied zijn gelegen en op een andere wijze bediend gaan worden. De kosten van camera's en jaarlijkse abonnement zijn voor rekening van de gebruiker. Op basis van onze financiële verordening schrijven we accespoints (hardware) af in 4 jaar en starten we met afschrijven het jaar na uitvoering (2019).

Centrummanagement /Verfraaien dorpskernen

In het kader van de leefbaarheid is het belangrijk om te komen tot een economisch krachtig kernwinkelgebied. Centrummanagement is een structureel samenwerkingsverband van publieke en private partijen dat, op basis van gelijkwaardigheid en met een gezamenlijke inzet van middelen, de aantrekkingskracht en daarmee het economisch functioneren van het centrum versterkt. Momenteel doen de ondernemers in het centrum van Heeze, samen met de gemeente, onderzoek naar de wijze waarop centrummanagement kan worden ingevoerd en gefinancierd vanaf 1 januari 2019.

Het verfraaien van de dorpskernen en dorpsentrees wordt hierin betrokken.

Hanging baskets is een bekend fenomeen en past goed bij het groene karakter van onze gemeente. Sinds twee jaar hangen, vanaf het voorjaar tot eind oktober, aan de openbare verlichtingsmasten bloembakken "hanging baskets" met fleurige bloemen en planten. Om de hanging baskets jaarlijks terug te laten keren in het straatbeeld is een structurele bijdrage noodzakelijk. Wanneer centrummanagement daadwerkelijk wordt ingevoerd bestaat de mogelijkheid de bijdrage voor de hanging baskets onderdeel uit te laten maken van de financieringsopzet van het centrummanagement.

D. Indicatoren

nr	Omschrijving	Bron	Uitgangssituatie	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Raming 2018	Raming 2019	
1	Lokale werkgelegenheid	Kamer van Koophandel / LISA	Totaal aantal banen Heeze-Leende	6110	6130	6180	6180	
			Aantal arbeidsplaatsen in sectoren	Recreatie en Toerisme	470	472	505	505
				Zorg	1617	1624	1568	1568
				Innovatie	74	68	80	80
2.	Leegstand	Werkgroep Leegstand	Aantal leegstaande bedrijfspanden	8	8	8	8	
			Kernwinkelgebied	3	4	4	4	

Indicatoren

nr	Omschrijving	Bron	Uitgangssituatie	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Raming 2018	Raming 2019
1	Verblijfsrecreatie	inkomsten toeristenbelasting	aantal verblijfsrecreanten	177.338	n.n.b	182.000	nader te bepalen
2.	Palet aan activiteiten	aanvragen evenementsvergunningen	aantal bovenlokale evenementen	10	n.n.b	10	nader te bepalen

5.3 Participatie

A. Wat willen we bereiken?

De inwoners van Heeze-Leende vormen een vitale gemeenschap. Zij zorgen zelf voor de nodige middelen van bestaan en geven zelf invulling aan hun arbeidsparticipatie. Waar mogelijk betaald, waar nodig onbetaald. Wanneer dat niet zelfstandig lukt, kunnen zij terugvallen op de gemeente. Die biedt steun om naar vermogen te participeren op de arbeidsmarkt. Die biedt ook een individueel financieel vangnet. Mensen die in Nederland inburgeren, bieden we huisvesting. Ze dienen de Nederlandse taal te beheersen. Ook brengen we ze bij hoe onze samenleving in elkaar steekt, opdat zij zelfstandig hun weg kunnen vinden.

B Ontwikkelingen 2019

Zie algemeen deel 3D's

Indicatoren

Ontwikkeling BUIG klanten	Aantal begin	Instroom	Instroom stathouders	Uitstroom totaal	Uitstroom naar werk	Parttime werk	Aantal eind
Indicator 2017	120	67	35	65	20	21	122
Realisatie 2017	119	56	20	35	12	22	140
Indicator 2018	140	45	15	50	20	20	135
Indicator 2019	135	45	15	50	20	20	130

Opbouw trajecten	Totaal	Trajecten naar betaalde arbeid	Trajecten naar onbetaalde arbeid	Zorgtraject	Geen traject
Indicator 2017	122	54	10	48	10
Realisatie 2017	140	29	12	17	82
Prognose 2018	110	50	15	45	75
Prognose 2019	110	50	20	40	70

Handhaving	Nieuwe aanvragen 2018	Lopende uitkeringen 2018
Totale onderzoeken	2	5
Uitkering niet toegekend	1	
Uitkering toegekend/voortzetting	1	2
Uitkering gewijzigd/beëindigd		3
Besparing uitkeringsgelden	20.000	40.000

Minimabeleid	Aanvragen bijzondere bijstand	Waarvan toegekend	Deelnemers kinderopvang	Evt. deelnemers tegemoetkoming ziektekosten
Indicator 2017	150	118	25	150
Prognose 2017	150	118	25	120
Realisatie 2017	204	168	60	130
Indicator 2018	140	110	30	150
Indicator 2019	130	105	40	150

Schuldhelpverlening	Lopende trajecten 1/1	Aanvragen	Totaal	Advies W&I	Traject Krediet-bank	Traject Lumens	Inge-trokken /uitval	Totaal	uitstroom	Lopende trajecten 31/12
Indicator 2017	8	20	28	4	15	5	4	28	15	13
Prognose 2017	7	20	27	4	15	5	3	27	18	9
Realisatie 2017	7	20	27	3	12	5	7	27	20	7
Indicator 2018	7	20	27	4	15	5	3	27	16	9
Indicator 2019	9	18	27	4	15	5	3	27	16	9

Financieel effect programma 5 Werken

PROGRAMMA 5 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
Ruimte bestaand beleid				
Veiligheid brabantse dag	5 N	5 N		
Wensen Nieuw Beleid				
Wifi accespoints wagenbouwplaatsen		11 N	10 N	10 N
Totaal	5 N	16 N	10 N	10 N

Programma 6. Duurzaamheid

Algemene omschrijving

Het programma Duurzaamheid omvat de volgende thema's:

1. Milieu
2. Afval
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen
4. Water
5. Ruimtelijke ordening

6.1 Milieu

A. Wat willen we bereiken?

Een groen en leefbaar Heeze-Leende betekent dat inwoners en niet inwoners in een zo goed mogelijk woon- en leefklimaat moeten kunnen wonen, werken en recreëren. Inwoners en niet inwoners moeten nu maar ook in de toekomst in goede gezondheid kunnen wonen, werken en recreëren in de gemeente Heeze-Leende

B Ontwikkelingen 2019

Duurzaamheid

Duurzaamheid staat hoog op de politieke en maatschappelijke agenda ook in Heeze-Leende. Het ambitieniveau vanuit de gemeenteraad ligt hoger dan ongeveer 4 jaar geleden. Er moet beleid worden opgesteld voordat we tot uitvoering overgaan. Voor het opstellen van het beleid zijn extra financiële middelen nodig voor o.a. inhuur van derden (experts vanwege hun kennis) en voor het uitvoeren van de burgerparticipatie dat draagvlak moet creëren. Het opstellen start in 2018 vanuit de reeds beschikbare middelen maar loopt door in 2019. In het nog op te stellen beleid besteden we aandacht aan de financiële gevolgen van de voorgelegde beleidskeuzes. Deze zijn nu nog niet voorzien.

Financieel effect programma 6 Duurzaamheid

PROGRAMMA 6 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
Ruimte bestaand beleid				
Wensen Nieuw Beleid				
Opstellen duurzaamheidsbeleid	50 N			
Totaal	50 N			

Programma 7. Financiën

Algemene omschrijving

Het programma Financiën omvat de volgende thema's:

1. Algemene Dekkingsmiddelen
2. **Overhead**
3. Vennootschapsbelasting
4. Onvoorzien

7.2 Overhead

Als gevolg van de invoering van de Vernieuwing BBV bestaat er (vanaf 2017) geen kostenverdeling meer en worden de overheadkosten verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadkosten van de gemeente zijn. Onder overheadkosten worden o.a. verstaan de salariskosten van het "overhead"-personeel, I&A kosten en overige bedrijfsvoeringkosten.

A. Wat willen we bereiken?

Naast het voldoen aan regelgeving volgens het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV willen we inzicht in en overzicht van alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan producten die gericht zijn op de externe klant, waarbij de overhead centraal wordt begroot en verantwoord. Meer specifiek betreft het hierbij de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces.

B. Ontwikkelingen 2019

Structurele uitbreiding inhuur

De gemeente Heeze-Leende kent de post 'Inhuur personeel van derden'. Dit budget wordt aangewend tbv inhuur bij (langdurig) ziekteverzuim, het opvangen van pieken in de werkvoorraad die niet binnen de reguliere capaciteit opgevangen kan worden, het opvangen van eventueel productieverlies bij frictie en indien de vacatureruimte niet toereikend is bij inhuur op een vacature. De inhuur ten behoeve van het Sociaal Domein wordt bovendien volledig gedekt vanuit de middelen Sociaal Domein. Desondanks komen we tekort op het inhuurbudget met de huidige periode waarin de vacatures open blijven staan. Uitbreiding van het inhuurbudget is dan ook noodzakelijk.

Budget gezond werken

Vanaf januari 2017 is de werkgroep Gezond Werken opgericht. Aanleiding voor de oprichting van deze werkgroep is een gevolg van een gezond initiatief tijdens de Nationale Sportweek 2016. Aan de hand van dit initiatief bleek er structurele behoefte om Gezond Werken te stimuleren.

De werkgroep wil collega's bewust maken of attenderen op de voordelen van gezond werken. De werkgroep richt zich op drie pijlers:

1. Ontmoeting: stimuleren van sociale interactie tussen collega's.
2. Werkhouding
3. Gezonde voeding en beweging: stimuleren van meer beweging en gezonder eten.

Het is onmogelijk een relatie te leggen tussen de effecten van de uitgezette of nog uit te zetten acties van de werkgroep en het ziekteverzuim. Wel is het aannemelijk dat wanneer de effecten van de acties het ziekteverzuim ook maar slechts voor een beperkt deel positief zouden beïnvloeden het financieel voordeel een veelvoud van het gevraagde budget kan zijn. In 2018 heeft de werkgroep een budget aangevraagd van € 5.000,- voor initiatieven, die bijdragen aan een of meerdere van bovengenoemde pijlers. In de loop van 2018 willen we bekijken welk effect de uitgezette acties hebben en hoeveel budget de werkgroep daadwerkelijk nodig heeft. Richting de begroting 2019 bekijken we wat de plannen voor 2019 zijn op het gebied van Gezond Werken en welk concreet bedrag we nodig hebben. Mogelijk kan er dan ook gekeken worden naar de plannen in A2 verband.

Fee tussenpersoon verzekering

Het budget wordt al jaren overschreden. Het betreft fee die het IAK als tussenpersoon vraagt.

Basisregistratie grootschalige topografie (BGT)

Toelichting 'beeldmateriaal'

Beeldmateriaal is onmisbaar voor de bedrijfsvoering van onder andere Gegevensbeheer (BAG & BGT), WOZ/Belastingen, Vastgoed, Beheer openbare ruimte en Economie en staat via de GIS-Viewer ter beschikking aan de gehele organisatie. Naast luchtfoto's en cyclorama's nemen we inmiddels ook obliekfoto's af waarvoor wij nu structureel extra middelen vragen. De totale kosten voor beeldmateriaal bedragen jaarlijks € 27.000. Het beeldmateriaal wordt inmiddels gezamenlijk aanbesteed binnen A2-verband waardoor significante kostenvoordelen worden behaald.

Toelichting 'BGT-beheer'

Incidenteel zijn middelen toegekend door de raad om inhoud te geven aan de beleidswijzigingen op het gebied van BGT. In de jaarrekening 2017 zullen wij deze middelen vrij laten vallen om nu in de kadernota structureel dekking te vragen voor de BGT-beheerskosten. Deze beheerskosten bestaan uit kosten voor de jaarlijkse mutatiesignalering (wettelijke verplichting) à €3.250 en kosten voor de inwinning van BGT-gegevens, geraamd op jaarlijks €31.200 (met name landmeetkundige werkzaamheden en administratieve verwerking). Totaal €34.450 per jaar aan BGT-beheerskosten. Afgezet tegen de beschikbare budgetten leidt dit tot een tekort.

Begroting Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2

De begroting is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Kadernota 2019. Per 1-1-2017 zijn alle bedrijfsvoeringstaken overgeheveld naar de GRSa2, de nadruk ligt vooral op het bouwen van de nieuwe organisatie. Er zijn belangrijke stappen gezet in de doelstelling van de samenwerking: het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en verminderen van de kosten. Gelijktijdig heeft de dienstverlening aan de

gemeenten zich doorontwikkeld, zo zijn er belangrijke stappen gezet in projecten als het harmoniseren van bedrijfsvoeringprocessen en digitale dienstverlening.

Parallel aan dit proces komen er ook nieuwe autonome ontwikkelingen op de gemeenten af die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en die extra financiële middelen vragen. Het betreft de implementatie van de digitale dienstverlening, de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren en de aanpassingen in de Wet WOZ. Ook op het beleidsveld Werk en Inkomen zijn er een aantal ontwikkelingen die extra middelen vragen, bv de wettelijke taken op het gebied van inburgering.

Er is sprake van een begroting die in evenwicht is, maar wel een begroting die een groter beslag op middelen legt om de dienstverlening op peil te kunnen houden in een sterk veranderende omgeving en maatschappij.

De begroting van de GRSa2 neemt in totaal toe met € 1.130.000 ten opzichte van voorgaand jaar. Deze toename kent een aantal oorzaken in 2019:

€ 270.000 begrotingswijziging 2017 aanpassing loonkosten
 € 480.000 indexering 2019
 € 200.000 nieuw beleid bedrijfsvoering
 € 180.000 nieuw beleid werk en inkomen
 € 1.130.000

De financiële effecten van de begrotingswijziging 2017 ad € 270.000 hebben we binnen Heeze-Leende reeds verwerkt binnen de begroting 2018-2021 en kent een structureel karakter.

De opbouw van de € 200.000 'nieuw beleid bedrijfsvoering' is als volgt:

Aanvullende dienstverlening GRSa2 totaal (*1.000)	2019	2020	2021	2022
Ensia/Avg	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Rechtspositieregeling ambtenaren	50	0	0	0
Aanpassing WOZ	50	40	40	0
Implementatie digitale dienstverlening (€ 1,50 p/inwoner)	100	100	0	0
Digitale agenda incl. voorbereiding daarop (applicatieharmonisaties)	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Totaal	200	140	40	0

De indexering kent een structureel karakter met de volgende uitgangspunten

- De loonkosten en de personeel gerelateerde lasten zijn in 2019 zijn geïndexeerd met 2,7%.
- De overige budgetten met 1,4%.
- De personeel gerelateerde lasten volgen daarmee de loonkosten en zijn conform eerdere afspraken uit het implementatieplan voor 2019 begroot op 6% van de totale loonkosten.

De toename op werk & inkomen is structureel en is vooral het gevolg van de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden en de invloed vanuit het nieuwe regeerakkoord

Van een aantal ontwikkelingen (Ensia en de uitrol van de digitale agenda 2010) is op dit moment nog niet in te schatten hoe hoog de uitgaven zijn, die posten zijn pm geraamd. Budgetten worden op een later moment via een begrotingswijziging aangevraagd.

Deze extra bijdrage kent deels een structureel en deels een incidenteel karakter met name in de post bedrijfsvoering. Als we de gevraagde bijdrage in de begroting afzetten tegen het budget dat beschikbaar is binnen de begroting Heeze-Leende zien we het volgende:

Effect begroting Heeze-Leende (bedragen *1.000)	2019	2020	2021	2022
Beschikbaar budget in begroting Heeze-Leende	3.646	3.553	3.548	3.548
Benodigd budget o.b.v. begroting GRSa2	3.776	3.633	3.537	3.457
Verschil	130 (N)	80 (N)	11 (V)	91 (V)
Te effectueren in de kadernota 2019-2022	130 (N)	80 (N)	PM	PM
Eerste inzicht effect Ensia/digitale dienstverlening, nader uit te werken richting begroting 2019-2022	118 (N)	57 (N)	57 (N)	57 (N)

De gevraagde bijdrage door de GRSa2 in de begroting 2019-2022 loopt sterker af dan de beschikbare budgetten in de begroting van de gemeente Heeze-Leende. We stellen u voor de op het eerste oog overtollige begrotingsruimte in 2021 en 2022 nog niet af te ramen bij de kadernota 2019 van Heeze-Leende. Enerzijds omdat zoals vermeld ook een aantal incidentele budgetten voor 2019 en 2020 zijn gevraagd die mogelijke nog een doorwerking kennen in 2021 en 2022. Anderzijds omdat in de begroting van de GRSa2 nog twee PM –posten zijn opgenomen. Dit betreft ENSIA en digitale dienstverlening.

Een eerste doorkijk van de financiële impact van ENSIA/ Digitale dienstverlening is eveneens bovenstaand in de tabel inzichtelijk gemaakt. Dit vraagt echter een nadere inhoudelijke en financiële uitwerking samen met de GRSa2 in opmars naar de begroting 2019-2022 van de Gemeente Heeze-Leende. Het bedrag is nog niet definitief en om die reden in de begroting van de GRSa2 ook als PM post opgenomen. Met name 2019 en 2020 zal naar verwachting met incidentele middelen overbrugd dienen te worden binnen de begroting van Heeze-Leende. Hiervoor kan evt. de algemene reserve ingezet worden.

Financieel effect programma 7 Financiën

PROGRAMMA 7 (bedragen * 1.000)	2019	2020	2021	2022
Wettelijk en onvermijdbare ontwikkelingen				
GRSA2 ontwerpbegroting 2019	130 N	80 N	PM N	PM N
Ruimte bestaand beleid				
Structurele uitbreiding inhuur (raadsvoorstel doorontwikkeling organisatie 5 maart 2018)	50 N	50 N	50 N	50 N
Verhogen budget FEE tussenpersoon verzekering	8 N	8 N	8 N	8 N
Wensen Nieuw Beleid				
BGT (basiskaart grootschalige topografie)	38 N	38 N	38 N	38 N
Totaal	226 N	176 N	95 N	95 N

Bijlage 1: Afkortingenlijst

Afkorting	Staat voor
3D's	3 decentralisaties: Jeugd, Wmo, participatie
ALV	Algemene Ledenvergadering
AU	Algemene Uitkering
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit begroting en verantwoording.
BCF	Btw Compensatie Fonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BRP	Basisregistratie Personen
C-ITS	Cooperative Intelligent Transport Systems
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
GBI	is een modern beheersysteem dat efficiënt en effectief beheer van de openbare ruimte mogelijk maakt en ondersteunt
GIS	Geografisch informatiesysteem
GRSA2	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2
GRWRE	Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijf Ergon
IBP	Interbestuurlijk Programma
IPO	Interprovinciaal Overleg
LAA	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit
MEV	Macro- economische Verkenning
MRE	Metropoolregio Eindhoven
NS	Nederlandse Spoorwegen
NT-2	Nederlandse Taal
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OV	Openbaar Vervoer
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRBZO	Veiligheidsregio Brandweer Zuidoost
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
W&I	Werk- en Inkomen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW	Werkloosheidswet